

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

การสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัย

และพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

A Synthesis of Research Studies Conducted by Staff Members of the School of Educational Studies Who Received Research Fund via the Institute for Research and Development, Sukhothai Thammathirath Open Universityอรุณี หรดาล (Arunee Horadal)¹ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (Wasana Taweekulasap)²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2) สังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา และ (3) ศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แหล่งข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย (1) แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2550-2556 จำนวน 86 เรื่อง และ (2) แหล่งข้อมูลบุคคล มี 2 กลุ่ม คือคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา จำนวน 28 คน และผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบประเมินคุณภาพของงานวิจัย (2) แบบสรุปลักษณะงานวิจัย (3) แบบสอบถามคณาจารย์ที่ทำวิจัย และ (4) แบบสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย มีดังนี้ (1) คุณลักษณะงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พบว่า มีงานวิจัยเผยแพร่มากที่สุดปี 2554 โดยได้รับทุนจากแหล่งทุน โครงการบริการวิชาการแก่สังคม (อิงรูปแบบการวิจัย) เป็นส่วนมาก ทำวิจัยร่วมกัน 2-3 คนมากที่สุด พื้นที่ที่ทำการศึกษามากที่สุด คือ ภาคกลาง ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนามากที่สุด ส่วนมากมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา โดยทำการ ศึกษากับครูเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงเป็นส่วนมาก นวัตกรรมที่พัฒนามากที่สุด คือ ชุดฝึกอบรมทางไกล และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมากใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) ผลการสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มี 3 ส่วน คือ (2.1) เนื้อหาสาระงานวิจัยของคณาจารย์แต่ละแขนงวิชา พบว่า เนื้อหาสาระของงานวิจัยมีลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะศาสตร์ (2.2) องค์ความรู้ที่ได้ เป็นความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย รูปแบบชุดฝึกอบรมทางไกล องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางไกล กระบวนการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล กระบวนการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล และผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล และ (2.3) การนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ พบว่า คณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์นำความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด และ (3) แนวทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อคิดเห็นและแนวทางการพัฒนางานวิจัยไว้ 3 ประการ คือ (3.1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (3.2) แนวทางหรือทิศทางการวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในอนาคต และ (3.3) แนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

1 คบ.,คณ., M.Ed., Ed.S., Ph.D. (Elementary Education) รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2 คบ.,คณ., ปรด. (เทคโนโลยีการศึกษา) รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were (1) to investigate characteristics of research studies conducted by staff members of the School of Educational Studies who received research fund via the Institute for Research and Development, SukhothaiThammathirat Open University (STOU); (2) to synthesize the research studies conducted by staff members of the School of Educational Studies; and (3) to study guidelines for further development of research studies conducted by staff members of the School of Educational Studies. The data sources of this study comprised (1) documentary source consisting of the total number of 86 research studies conducted by staff members of the School of Educational Studies who received research fund via the Institute for Research and Development, STOU, disseminated during the 2007 – 2013 years; and (2) the persons as data source consisting of two groups of respondents, namely, the group of 28 staff members of the School of Educational Studies who received research fund via the Institute for Research and Development, and the group of three experts participating in a focus group discussion. The employed research instruments comprised (1) a research quality assessment form, (2) a research characteristics conclusion form, (3) a questionnaire for staff members who conducted research studies, and (4) a focus group discussion form for experts. Data were analyzed using the frequency, percentage, and content analysis. Research findings were as follows: (1) regarding characteristics of research studies conducted by staff members of the School of Educational Studies who received research fund via the Institute for Research and Development, it was found that the largest number of research studies was completed and disseminated in the year 2011; the majority of them received research fund from the Academic Service to Society Project; the largest number of research studies was conducted by a team consisting of 2 – 3 researchers; the largest number of research studies was conducted in the Central Region; the predominant type of studies was that of research and development; the predominant research objective was to study with teachers as the research subject; the majority of employed sampling method was that of purposive sampling; the most employed treatment instrument was the distance training package, while the questionnaire was the most often used data collecting instrument; and the statistics most often employed for data analysis were the mean and standard deviation; (2) regarding synthesis results of research studies conducted by staff members of the School of Educational Studies, the results were presented in three parts: (2.1) on the contents of research studies conducted by staff members in each program/major, it was found that the contents were different depending on the content of each particular program/major; (2.2) on the acquired body of knowledge, it was found that the acquired body of knowledge was that concerning the development of distance training packages comprising the design of distance training packages, components of the distance training package, the development process of distance training package, the utilization process of distance training package, and results of training package utilization; and (2.3) on application of the knowledge obtained from the studies, it was found that staff members of the School of Educational Studies applied the obtained knowledge mostly in provision of their instruction; and (3) regarding guidelines for further development of research studies conducted by staff members of the School of Educational Studies, the experts gave their opinions and guidelines for further development of the research studies that could be summed up in three main issues: (3.1) on comments of the experts concerning characteristics of research studies conducted by staff members of the School of Educational Studies; (3.2) on guidelines or directions for conducting future research studies by staff members of the School of Educational Studies; and (3.3) on guidelines for further development and provision of promotion and supports for staff members of the School of Educational Studies to conduct their future research.

Keywords: Research synthesis, School of Educational Studies

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ได้ระบุการดำเนินงานและประเด็นที่ต้องเร่งพัฒนาว่า ในประเด็นที่ 9 เรื่องการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา และกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผลการศึกษาการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของอาจารย์มีน้อยมากเพียง 11 เรื่องต่ออาจารย์ 100 คน และยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา นิสิต นักศึกษา น้อยมากเพียง 6 กิจกรรมต่อนักศึกษา 100 คน” จากปัญหาการดำเนินงานที่พบดังกล่าว จึงเป็นประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการโดย “สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้อาจารย์ทำการวิจัยเพื่อนำผลมาใช้ในการกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจส่งเสริมด้านแหล่งทุนวิจัย” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น. 98)

จากผลการศึกษาถึงปัญหาในประเด็นที่ยังไม่ได้ศึกษาเป็นการด่วน ดังนั้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) และนโยบาย 2.3 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา และสร้างกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ในส่วน ที่เป็นกรอบการดำเนินงานในข้อ 2.3.6-2.3.7 ได้กำหนดว่า “สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมเพิ่มการวิจัย นวัตกรรมและส่งเสริมการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาและภายในมหาวิทยาลัยแห่งชาติ เพื่อยกระดับมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพด้านการวิจัยของประเทศ กลุ่มมหาวิทยาลัยแห่งชาติที่มีขีดความสามารถระดับโลก (World Class University)” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น.119-120)

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ดำเนินนโยบายในการบริหารจัดการส่งเสริมให้คณาจารย์ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ได้ทำการวิจัยเพื่อสนองต่อความต้องการปฏิรูปการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีคณาจารย์ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ได้ทำการวิจัยโดยขอทุนอุดหนุนผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนาซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัย แหล่งทุนอุดหนุนที่สถาบันวิจัยและพัฒนาจัดให้มีหลายประเภท เช่น ทุนอุดหนุนการวิจัยกองทุนรัตนโกสินทร์ ทุนอุดหนุนการวิจัยการศึกษาทางไกล ทุนอุดหนุนการวิจัยในรูปบริการวิชาการ (แบบอิงวิจัย) ทุนอุดหนุนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งทุนนี้ต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ และทุนอุดหนุนการวิจัยของวิจัยสถาบัน

ที่ผ่านมาคณาจารย์ของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ได้ทำการวิจัยโดยขอทุนอุดหนุนผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนาจำนวนมาก การวิจัยดังกล่าวมีจุดหมายที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อพัฒนาความรู้และประสบการณ์ของตนเองในด้านการวิจัย เป็นต้น ทำให้ผลงานที่ได้มีลักษณะกระจัดกระจายตามความสนใจของแต่ละคน ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งประภาพรรณ เส็งวงศ์ และคณะ (2538, น. 1-2) กล่าวว่า เมื่อมีงานวิจัยในหัวข้อทำนองเดียวกันจำนวนมาก งานวิจัยแต่ละชิ้นเหล่านี้มักรายงานผลตามข้อมูลการวิจัยที่ได้ในระดับหนึ่ง หากจะนำไปประยุกต์ใช้ก็จะให้คุณค่าเพียงส่วนเดียวหรือบางส่วนเท่านั้น บางครั้งผู้ที่นำผลงานวิจัยไปใช้มักประสบความสับสนในคำตอบจากงานวิจัย เพราะคำตอบในเรื่องเดียวกันผลออกมาไม่ตรงกัน ทำให้เกิดปัญหาที่น่าสนใจว่าผลงานวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ควรเป็นอย่างไร ซึ่งการยึดผลวิจัยจากงานวิจัยเพียงเล่มเดียวหรือสองเล่มอาจไม่ถูกต้อง และไม่น่าเชื่อถือ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องพัฒนาอาจารย์ในด้านการวิจัย จึงควรได้ทราบถึงผลงานวิจัยของคณาจารย์ที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบพัฒนาการวิจัยของคณาจารย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ดังนั้นหากมีการนำรายงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มาสังเคราะห์ด้วยการสรุปผลการวิจัย และสรุปความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่อง จะช่วยให้ได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและยกระดับการวิจัยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 2) เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูลการวิจัย แหล่งข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่เผยแพร่ในระหว่างปี 2550 – 2556 จำนวน 86 เรื่อง จำแนกตามงานวิจัยของคณาจารย์ใน 6 แขนงวิชา คือ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 37 เรื่อง แขนงวิชาบริหารการศึกษา จำนวน 4 เรื่อง แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ จำนวน 10 เรื่อง แขนงวิชาการแนะแนว จำนวน 7 เรื่อง แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 17 เรื่อง และแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 11 เรื่อง

1.2 แหล่งข้อมูลบุคคล มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) คณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ทำวิจัยและได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 28 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และ (2) ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสนทนากลุ่มหาแนวทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 4 ฉบับ คือ (1) แบบประเมินคุณภาพของงานวิจัย (2) แบบสรุปลักษณะงานวิจัย (3) แบบสอบถามคณาจารย์ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และ (4) แบบสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินคุณภาพของงานวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากรายชื่องานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนาที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ.2550 ถึง 2556 จากฐานข้อมูลสถาบันวิจัยและพัฒนา ปรากฏว่ามีงานวิจัยทั้งหมด จำนวน 86 เรื่อง จากนั้นได้ทำการประเมินคุณภาพของงานวิจัยดังกล่าว ด้วยแบบประเมินคุณภาพของงานวิจัย ในด้าน (1) ความถูกต้องของงานวิจัย (2) ประโยชน์ของงานวิจัย และ (3) คุณภาพของงานวิจัย โดยรวมงานวิจัยมีคุณภาพอยู่ในระดับดีถึงดีมากยิ่ง ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ มีระดับคุณภาพ 3.5 คะแนนขึ้นไป (นฤมล ตันหะสุตเศรษฐ์ และคณะ, 2555, น. 3)

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสรุปงานวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ทั้ง 86 เรื่องในแบบสรุปลักษณะงานวิจัย ได้ข้อมูลครบถ้วนตามองค์ประกอบที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของคณาจารย์ที่ทำงานวิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้คณาจารย์ที่ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา จำนวน 28 คน ที่ทำวิจัย 86 เรื่อง และรับกลับมาด้วยตนเอง จำนวน 28 ฉบับ มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้ง 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1) ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดเวลาในการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ (1) โครงการวิจัย (2) ผลการสังเคราะห์งานวิจัย และ (3) แบบสนทนากลุ่ม

2) ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้สรุปผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ อีกครั้ง จากนั้นได้เริ่มให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น จำนวน 3 ประเด็น คือ (1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลงานที่ผ่านมาของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (2) แนวทางหรือทิศทางการวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในอนาคต และ (3) แนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมการทำวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ผู้วิจัยได้บันทึกเสียง และจดบันทึกในระหว่างสนทนากลุ่ม

3) หลังจากการแสดงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการแสดงความเห็นให้ผู้เชี่ยวชาญได้รับทราบ เพื่อให้ยืนยันหรือเพิ่มเติมสาระอีกครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ พบว่า มีงานวิจัยเผยแพร่มากที่สุดในปี 2554 รองลงมา คือ ปี 2555 โดยได้รับทุนจากโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (อิงรูปแบบการวิจัย) มากที่สุด รองลงมา คือ กองทุนรัตนโกสินทร์ ส่วนมากคณาจารย์ทำวิจัยร่วมกัน 2-3 คน รองลงมาเป็นการทำงานวิจัยคนเดียว โดยทำวิจัยในภาคกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นการทำงานวิจัยทุกภาคทั่วประเทศ รูปแบบการวิจัยส่วนมาก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เป็นการวิจัยและพัฒนา รองลงมาเป็นการสังเคราะห์งานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามากที่สุด รองลงมา เพื่อพัฒนา ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูมากที่สุด รองลงมาศึกษากับนักเรียนและนักศึกษาที่ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง นวัตกรรมที่พัฒนาเป็นชุดฝึกอบรมทางไกลมากที่สุด รองลงมาเป็นสื่อ/นวัตกรรม และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นแบบทดสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาใช้คำร้อยละ

2. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ พบว่า งานวิจัยได้รับทุนอุดหนุน การวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นำเสนอผลการสังเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) **เนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษาและผลการศึกษา** คณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในแต่ละแขนงวิชาได้ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของแขนงวิชา และมีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1) **แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน** คณาจารย์ทำการศึกษานโยบายใน 3 กลุ่ม คือ (1) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม (2) การสังเคราะห์งานวิจัย และ (3) การวิจัยในประเด็นอื่นๆ

ผลการศึกษา พบว่าสื่อและนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ และผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจสื่อและนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก และผลการสังเคราะห์งานวิจัยช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงานวิจัยในด้านต่างๆ ขอบข่ายเนื้อหาสาระที่ได้มีการศึกษาวิจัย และผลการวิจัยที่นำมารวบรวมและจัดหมวดหมู่เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ และเป็นหัวข้อหรือประเด็นเพื่อศึกษาต่อยอดได้

1.2) **แขนงวิชาบริหารการศึกษา** คณาจารย์ทำการศึกษานโยบายใน 4 กลุ่ม คือ (1) การศึกษาสุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) การสังเคราะห์งานวิจัย และ (4) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการศึกษาช่วยให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและองค์ความรู้สำคัญที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและช่วยให้ได้หัวข้อหรือประเด็นเพื่อการศึกษาวิจัยในเชิงลึกได้

1.3) **แขนงวิชาการศึกษาอกระบบ** คณาจารย์ทำการศึกษานโยบายใน 3 กลุ่ม คือ (1) การพัฒนาแรงงานในสถานประกอบการด้วยระบบการศึกษาทางไกลและการใช้แหล่งเรียนรู้ (2) การสังเคราะห์งานวิจัย และ (3) การวิจัยในประเด็นอื่นๆ

ผลการศึกษา พบว่าชุดฝึกอบรมทางไกล และแหล่งเรียนรู้สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะให้แรงงานในสถานประกอบการได้ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงานวิจัยในด้านต่างๆ ขอบข่ายเนื้อหาสาระที่ได้มีการศึกษาวิจัยสามารถนำมารวบรวมและจัดหมวดหมู่เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ และเป็นหัวข้อหรือประเด็นเพื่อศึกษาต่อยอดได้

1.4) **แขนงวิชาการแนะแนว** คณาจารย์ทำการศึกษานโยบายใน 2 กลุ่ม คือ (1) การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล และ (2) การวิจัยในประเด็นอื่นๆ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ผลการศึกษาพบว่า ชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาได้ และครูที่เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมทางไกลในระดับมาก แบบจำลองการแนะแนวที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์ต่อนักศึกษาทั้งก่อนเข้าศึกษา ระหว่างศึกษา และหลังจบการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองของนักศึกษามีทั้งปัจจัยโดยรวมและรายด้าน และผู้ประกอบอาชีพทำสวนทุเรียน ทำเครื่องปั้นดินเผา และทำอาหารลาว-หวาน ส่วนใหญ่เรียนรู้มาจากคนในครอบครัวจนเกิดความชำนาญ และอาชีพที่มีการถ่ายทอดให้คนอื่นมากที่สุด คือ อาชีพทำอาหารลาว-หวาน

1.5) แผนงานวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะจารย์ทำการศึกษาประเด็นเนื้อหาสาระใน 4 กลุ่ม คือ (1) ชุดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดนนทบุรี (2) การวิจัยเพื่อเพิ่มและรักษากำนวนนักศึกษาและพัฒนางานของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (3) การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม และ (4) การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์

ผลการศึกษาทำให้ได้องค์ความรู้สำคัญที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดนนทบุรี และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้แนวทางในการประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักศึกษา รวมทั้งนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ และผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นต่อการฝึกอบรมในระดับมาก นอกจากนี้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยยังช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของงานวิจัยในด้านต่างๆ และพบว่าขอบข่ายเนื้อหาสาระที่นำมาทำการสังเคราะห์มีทั้งหมด 8 ด้าน

1.6) แผนงานวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะจารย์ทำการศึกษาเนื้อหาสาระใน 4 กลุ่ม คือ (1) การพัฒนาระบบการเรียนการสอน (2) การพัฒนารูปแบบการสัมมนาเสริมทางไกลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และพัฒนารูปแบบวิธีสอนเสริม (3) การพัฒนาชุดการเรียน และ (4) การประเมินหลักสูตรของแผนงานวิชา

ผลการศึกษาพบว่า ทั้งระบบการเรียนการสอนและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รูปแบบการสัมมนาเสริม และชุดการเรียนมีคุณภาพ ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และสามารถช่วยให้นักเรียนและครูมีความรู้ความเข้าใจดีขึ้น และยังพบว่าคุณภาพหลักสูตรของแผนงานวิชามีคุณภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2) องค์ความรู้ที่ได้ จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ของคณะจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลเป็นสื่อหรือเครื่องมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลจึงเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ได้จากงานวิจัยของคณะจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ซึ่งจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมดังกล่าวสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลได้ 5 ประการ ได้แก่ รูปแบบชุดฝึกอบรมทางไกล องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางไกล กระบวนการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล กระบวนการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล และ ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

3) การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ จากการสอบถามคณะจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จำนวน 28 คน ที่ทำวิจัยโดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

พบว่า คณาจารย์นำความรู้ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมานำไปใช้ประกอบการเขียนเอกสาร การสอนชุดวิชา/ประมวลสาระชุดวิชา และนำไปใช้ประกอบการให้บริการวิชาการแก่สังคม ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ผลจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1) ข้อสังเกตเกี่ยวกับผลงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าประเด็นที่นำมาศึกษายังไม่ น่าสนใจ ไม่มีความหลากหลาย การออกแบบการวิจัยเหมือนในอดีตไม่มีอะไรแปลกใหม่ และผลการวิจัยสามารถ นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้น้อย เป็นข้อค้นพบที่ไม่ก่อให้เกิด ผลกระทบ (impact) หรือการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างระดับประเทศ และไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่จะช่วยให้ มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน

2) แนวทางหรือทิศทางการวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ในอนาคต ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอ แนวทางการวิจัยไว้ 6 แนวทาง คือ (1) ให้ความสำคัญกับการทำวิจัยเพื่อสนองพันธกิจของคณาจารย์ใน ระดับอุดมศึกษา (2) การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ตามศาสตร์ในแต่ละแขนงวิชา หรือบูรณาการระหว่างแขนงด้วย การทำวิจัยในรูปของชุด โครงการ หรือวิจัยในลักษณะของ PAR (3) การสร้างโจทย์ปัญหาการวิจัยหรือประเด็น ปัญหาวิจัยจากการประมวลความต้องการ หรือปัญหาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) (4) การวิจัยเพื่อให้ บริการแก่สังคม (5) การออกแบบการวิจัยให้มีความหลากหลาย และ (6) การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อบริการ สารสนเทศจากงานวิจัย

3) แนวทางการพัฒนางานวิจัยและการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะไว้ 5 แนวทาง คือ (1) คณาจารย์ควรออกไปร่วมประชุมสัมมนา อบรม หรือเป็นคณะกรรมการ ให้แก่หน่วยงานภายนอก เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ เพื่อใช้เป็น ข้อมูลประกอบการกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย (2) การจัดให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ ประสบการณ์กันเองในระหว่างคณาจารย์ด้วยกันเป็นประจำ (3) การจัดให้มีการอบรม หรือการประชุมเชิง ปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการวิจัย และการสร้างโจทย์ปัญหาการวิจัย (4) การกำหนดให้มี ผลงานการวิจัยเป็นภาระงานของอาจารย์ในการพิจารณาขึ้นเงินเดือน หรือการต่อสัญญา และ (5) การส่งเสริมให้มี การวิจัยเพื่อติดตามการนำผลงานวิจัยของอาจารย์ไปใช้ประโยชน์

การอภิปรายผล

1. คุณลักษณะงานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2550-2556 พบว่า งานวิจัย ส่วนใหญ่เผยแพร่ในปี 2554 โดยรับทุนอุดหนุนจากโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (อิงรูปแบบการ วิจัย) มากที่สุด ด้วยการทำวิจัยร่วมกัน 2-3 คน มากที่สุด ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ปี 2554 เป็นปีที่ คณาจารย์ส่วนมากยังไม่ได้เริ่มปรับปรุงชุดวิชา จึงมีเวลาพอที่จะทำวิจัยได้ ประกอบกับสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มี การกระตุ้นให้คณาจารย์ทำวิจัยมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาวิชา

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ดังจะเห็นได้ว่างานวิจัยในปีดังกล่าวคณาจารย์ทุกแขนงวิชาทำวิจัย โดยเฉพาะแขนงวิชาหลักสูตรและการสอนที่มีคณาจารย์มากที่สุด คณาจารย์เกือบทุกวิชาเอกทำวิจัยในปีดังกล่าว และที่คณาจารย์ส่วนมากของทุนวิจัยจากโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (อิงรูปแบบการวิจัย) เนื่องจากคณาจารย์มีความเชี่ยวชาญทั้งในด้านการผลิตเอกสารประกอบการฝึกอบรมซึ่งมีลักษณะคล้ายการผลิตชุดวิชา และการเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่ผู้สนใจ การรับทุนอุดหนุนการวิจัยในลักษณะนี้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของคณาจารย์ส่วนมาก และลักษณะงานเอื้อให้ทำร่วมกัน 2-3 คน เพื่อช่วยเหลือกันและกันในช่วงของผลิตเอกสารประกอบการฝึกอบรม และการเป็นวิทยากรฝึกอบรม สำหรับคณาจารย์ที่มีประสบการณ์มายาวนาน และความเชี่ยวชาญด้านการอบรมจะเลือกทำวิจัยคนเดียว

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า รูปแบบการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนา รองลงมาเป็นการสังเคราะห์งานวิจัย โดยทำการศึกษาในเขตภาคกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นการทำวิจัยในทุกภาคระดับประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ศึกษากับครูมากที่สุด รองลงมาทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนและนักศึกษาที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษามากที่สุด รองลงมาเพื่อการพัฒนา ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารการศึกษา การจัดการเรียน การสอน การพัฒนาและการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน และการให้คำปรึกษาแนะแนวเพื่อช่วยเหลือผู้เรียน รวมทั้งการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ ดังนั้น การกิจหลักของคณาจารย์ คือ การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมองค์ความรู้ และให้ความรู้กับนักศึกษา ซึ่งเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ส่วนมากปฏิบัติงานในสถานศึกษา รวมทั้งมีการให้ความรู้กับนักเรียนและนักศึกษาโดยตรงด้วย ดังนั้น คณาจารย์ส่วนมากจึงออกแบบการวิจัยให้สอดคล้องกับภาระงานที่ปฏิบัติ คือการวิจัยและพัฒนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ และทักษะความสามารถที่ต้องการได้รับการพัฒนา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แต่เนื่องจากการให้ทุนวิจัยกำหนดระยะเวลาให้เพียง 1 ปี ดังนั้น งานวิจัยส่วนมากจึงทำในพื้นที่ภาคกลาง ด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใหญ่มากที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีความสนใจจะพัฒนาตนเอง แต่ถ้าเป็นการวิจัยในรูปแบบของการสังเคราะห์งานวิจัย ที่ต้องสังเคราะห์งานวิจัยในตัวแปรเดียวกันเป็นจำนวนมาก จึงต้องรวบรวมผลงานวิจัยจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่พัฒนานวัตกรรมเป็นชุดฝึกอบรมทางไกล รองลงมา เป็นสื่อและนวัตกรรม โดยใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมากที่สุด รองลงมาเป็นการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด รองลงมาเป็นร้อยละ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลเป็นเครื่องมือในการให้ความรู้ และความเข้าใจเนื้อหาสาระแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาทางไกลที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชใช้ในการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษา สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เข้าอบรมได้ โดยสามารถศึกษาเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลในเวลา และสถานที่ใดก็ได้ตามความสะดวก ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเข้ารับการอบรมหลายวันและหลายครั้ง ไม่ต้องลางานเพื่อมาเข้ารับการฝึกอบรม สำหรับสื่อนวัตกรรมที่ใช้ในการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ทดลองส่วนมาก เป็นสื่อและนวัตกรรมที่คณาจารย์พัฒนาขึ้นเอง แล้วนำมาทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพหรือประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของสื่อและนวัตกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมากที่สุด คือแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการสอบถามความต้องการและความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญศรี พรหมมาพันธุ์ และคณะ (2555: 28) ที่ทำวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับ การวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและสังเคราะห์งานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ประชากรในการวิจัย คือ วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี 2546-2552 จำนวน 75 เรื่อง ผลการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า งานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ดันธสุเรศรัษฎ์ และคณะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน ประชากรที่ใช้ คือ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และงานวิจัยสถาบันเกี่ยวกับการอ่าน ที่ทำการวิจัยใน ระหว่างปี 2542-2552 จำนวน 50 เรื่อง ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านพบว่า มีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยมากเช่นกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ พบว่า ส่วนมากใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สอดคล้องกับผลการสังเคราะห์งานวิจัย นฤมล ดันธสุเรศรัษฎ์ และคณะ (2553; น. 37) ที่ทำวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งวิทยาการในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและสังเคราะห์ของงานวิจัยแหล่งวิทยาการในชุมชน ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ วิทยานิพนธ์การศึกษาค้นคว้าอิสระ และงานวิจัยสถาบันเกี่ยวกับแหล่งวิทยาการในชุมชนที่ทำการวิจัยในระหว่างปี 2540-2551 จำนวน 46 เรื่อง ผลการสังเคราะห์วิจัยดังกล่าวพบว่า สถิติที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือค่าเฉลี่ย

2. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ พบว่า งานวิจัยของคณาจารย์ในแต่ละแขนงวิชามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ในศาสตร์ของตน ซึ่งมีทั้งงานวิจัยที่มีการบูรณาการความรู้ระหว่างแขนงวิชา และงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะประเด็นที่อยู่ในศาสตร์แขนงวิชาของตนเอง การกำหนดประเด็นที่ศึกษาเป็นเรื่องที่ไม่ใหญ่มาก ไม่ค่อยมีความซับซ้อน และออกแบบงานวิจัยที่เรียบง่าย สามารถทำให้แล้วเสร็จได้ภายใน 1 ปี ส่วนมากใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย และผลการวิจัยยังไม่สามารถก่อให้เกิดผลกระทบที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างได้ ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งทุนภายในมีงบประมาณจำกัด รวมทั้งให้ระยะเวลาในการทำวิจัยที่ไม่นานมากนัก การพัฒนาโครงการจึงต้องทำให้เหมาะสมกับงบประมาณและระยะเวลาที่จะได้รับอนุมัติ ด้วยเหตุนี้จึงมีคณาจารย์ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์จำนวนหนึ่งที่ไม่ขอทุนจากแหล่งทุนภายใน แต่ไปขอทุนอุดหนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกที่มีข้อจำกัดน้อยกว่า และสามารถพัฒนาโครงการวิจัยระดับชาติที่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างได้ เนื่องจากมีงบประมาณให้มากกว่าและมีระยะเวลาทำวิจัยได้ยาวนานกว่า ด้วยเหตุนี้ การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้จึงไม่สามารถเปรียบเทียบงานวิจัยของคณาจารย์ระหว่างแขนงวิชาได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจำนวนงานวิจัย ความครอบคลุม และความหลากหลายของประเด็นปัญหาวิจัย ที่ยังมีความแตกต่างกันในระหว่างแขนงวิชา เนื่องจากแต่ละแขนงวิชามีจำนวนอาจารย์ไม่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เท่ากัน และคณาจารย์บางแขนงวิชาไม่ขอทุนจากแหล่งทุนภายใน แต่ไปขอทุนจากแหล่งทุนภายนอก ดังนั้น การที่บางแขนงวิชามีงานวิจัยที่ขอทุนอุดหนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายในน้อย จึงไม่ได้หมายความว่าคณาจารย์ในแขนงวิชานั้นๆ ทำงานวิจัยน้อย

นอกจากนี้ การวิจัยยังสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกลทั้งในเรื่องรูปแบบ องค์ประกอบ กระบวนการพัฒนา กระบวนการใช้ และผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล ซึ่งนับว่าได้ว่าเป็นการต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้สนใจสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทได้ และผลการสังเคราะห์งานวิจัยยังพบอีกว่า คณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์นำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมา คือ นำไปใช้ประกอบการเขียนเอกสารการสอนหรือประมวลสาระชุดวิชา จัดบริการวิชาการแก่สังคม และการวิจัยต่อยอด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่ตามพันธกิจของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่ต้องจัดการเรียนการสอน ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำวิจัย

3. แนวทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ไว้ 3 ประเด็น คือ

3.1 ข้อสังเกตเกี่ยวกับผลงานของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ทั้งในเรื่องประเด็นที่ศึกษา การออกแบบการวิจัย และผลการวิจัย ข้อสังเกตดังกล่าวเป็นสิ่งที่สาขาวิชาควรนำไปใช้ประกอบการพิจารณาหาแนวทางพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์ โดยอาจมอบหมายให้คณะทำงานพัฒนางานวิจัยของสาขาวิชาไปจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับความรู้ใหม่ๆ ด้านการวิจัย หรือแนวโน้มการวิจัยในอนาคตที่น่าสนใจ หรืออาจจัดให้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเป็นระยะๆ โดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาร่วมพูดคุยสนทนาในประเด็นที่คณาจารย์ส่วนใหญ่สนใจ

3.2 แนวทางหรือทิศทางการวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการวิจัยไว้อย่างหลากหลาย เช่น การกำหนดปัญหาวิจัยให้สนองพันธกิจของคณาจารย์ การสร้างโจทย์ปัญหาวิจัยร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นจริง การแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก การพัฒนาฐานข้อมูลการวิจัย รวมทั้งยกตัวอย่างประเด็นปัญหาการวิจัยของแต่ละแขนงวิชาเมื่อพิจารณาแนวทางหรือทิศทางการวิจัยที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะไว้ จะเห็นได้ว่า เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและสามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารสาขาวิชาที่กำหนดให้มีคณะทำงานรับผิดชอบงานต่างๆ เช่น คณะทำงานวิจัย คณะทำงานจัดทำวารสาร คณะทำงานฐานข้อมูลและประชาสัมพันธ์ ฯลฯ นอกจากนี้ สาขาวิชายังมีคณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานภายนอกทั้งในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและการวิจัย ที่จะสามารถสร้างเครือข่ายการวิจัย และช่วยขับเคลื่อนการทำวิจัยของคณาจารย์และเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณาจารย์ให้เป็นที่ยู้งักและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

3.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยและการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่ต้องเริ่มจากการพัฒนาตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขภาระงานของอาจารย์ให้ครอบคลุมเรื่องการทำวิจัย แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะไว้ สาขาวิชาสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดเป็นนโยบาย และแผนงานเกี่ยวกับการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

พัฒนางานวิจัยของสาขาวิชา ซึ่งทุกปีคณาจารย์ทุกคนจะประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน และวิธีการที่จะทำให้แผนงานต่างๆ ที่กำหนดไว้บรรลุเป้าหมายได้ ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวสามารถช่วยให้คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง และคณาจารย์ใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนางานด้านการวิจัยของสาขาวิชาได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า คณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนามากที่สุดในปี 2554 รองลงมา คือ ปี 2555 และ ปี 2556 แต่เมื่อพิจารณา ในรายละเอียดจะเห็นได้ว่า จำนวนงานวิจัยทั้ง 3 ปีดังกล่าวมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ควรมีมาตรการเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ขอทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนาให้มากขึ้น

2. จากข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ พบว่า คณาจารย์พัฒนานวัตกรรมในรูปของชุดฝึกอบรมทางไกลจำนวนมาก ดังนั้น ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลชุดฝึกอบรมทางไกลดังกล่าวเพื่อเผยแพร่ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้สนใจทั่วไปนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของชาติ

3. จากองค์ความรู้เกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกลที่ได้จากงานวิจัยนี้ ทั้งในเรื่องรูปแบบ องค์ประกอบ กระบวนการพัฒนาและการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล นับว่าเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อผู้สนใจทั่วไปที่จะนำไปปรับใช้จึงควรมีการจัดการความรู้ (KM) เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้สนใจทั้งภายในมหาวิทยาลัย และบุคคลทั่วไป

4. จากการเสนอแนะทางการพัฒนางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ของผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาศึกษาศาสตร์สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำนโยบายและแผนงานของสาขาวิชาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของคณาจารย์ในสาขาวิชา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเท่านั้น จึงควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ทั้งที่ได้รับทุนจากหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเพื่อให้เห็นภาพรวมการทำงานวิจัยของคณาจารย์ทั้งหมด

2. การสังเคราะห์งานวิจัยนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ครั้งต่อไปจึงควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการอภิมาน (meta analysis) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สมบูรณ์ขึ้น

บรรณานุกรม

นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์ และคณะ. (2555). รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

- นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์ และคณะ. (2553). รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งวิทยาการในชุมชน. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และคณะ. (2555). รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาพรณ เลี้ยงวงศ์ และคณะ. (2538). รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2527-2536 สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่มีการดำเนินการวิจัยในเขตการศึกษา 1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขต 1. สมุทรปราการ: สำนักการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพมหานคร: บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

